

raad voor cultuur raad voor cultuur raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

datum: **26 MEI 2005**
uw kenmerk: C/S&A/05/964
uw brief van: 11 mei 2005
ons kenmerk: arc-205.02405/2

onderwerp: ontwerp-selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein
Rechtshandhavingsbeleid Openbaar Ministerie over de periode 1950-2000 voor de
zorgdrager de minister van Justitie

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

1. In uw hierboven vermelde brief vraagt u de Raad voor Cultuur advies over de ontwerp-selectielijst *Rechtshandhavingsbeleid Openbaar Ministerie* over de periode 1950-2000 die hierboven de minister van Justitie in zijn hoedanigheid van zorgdrager in de zin van de Archiefwet 1995 wil doen vaststellen. In uw brief verzocht u de Raad om binnen drie maanden advies uit te brengen. Hij biedt u bij deze zijn bevindingen¹ aan.
2. De Raad heeft de ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies beantwoord.
3. *Toetsing van procedurele aspecten*

§ 3.1. Ontwerp-lijst

Deze ontwerp-lijst is tot stand gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-) overheid, de zogenaamde methode Institutioneel Onderzoek (IO). Aan het

---

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad. Deze commissie wordt met ingang van 1 maart 2005 bijgestaan door twee externe adviseurs, te weten de heer R.S. Jonker en de heer J. van der Meer.

ontwerp is een onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het *Rapport institutioneel onderzoek beleid Openbaar Ministerie met betrekking tot de rechtshandhaving in de periode 1950-2000* (z.p., 2005, niet gepubliceerd). Het rapport geeft uitstekend inzicht in institutionele ontwikkelingen in en rond het Openbaar Ministerie en in het samenspel tussen de beschreven actoren.

§ 3.2. Driehoeksoverleg

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen. Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg voor alle aanvragende zorgdragers was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Al ten tijde van het driehoeksoverleg is een externe deskundige uitgenodigd om aan de voorbereiding van de ontwerp-lijst mee te werken.

§ 3.3. Terinzagelegging

De openbare terinzagelegging heeft, zoals uw adviesaanvraag vermeldt, niet geresulteerd in reacties.

4. Toetsing van inhoudelijke aspecten

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerp-lijst (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.3).

§ 4.1. De reikwijdte van de ontwerp-lijst en het driehoeksoverleg

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen over de periode 1950-2000 waarvan de neerslag valt onder de archiefwettelijke zorg van de minister van Justitie.

Het opvoeren van niet nader benoemde en omschreven 'ad hoc commissies, stuurgroepen, projectgroepen, contactgroepen en werkgroepen' als actor in deze ontwerp-lijst acht de Raad in strijd met artikel 2 lid 1 van het Archiefbesluit 1995. Dat artikel schrijft voor dat selectielijsten rekening houden met de taak van de overheidsorganen in kwestie en de onderlinge verhouding tussen de overheidsorganen waarop de lijsten betrekking hebben. Het opvoeren van een 'vangnet-actor' en een bijbehorende handeling kan in dit licht niet worden goedgekeurd. In veel gevallen zal een 'vangnet' ook niet nodig zijn, zo meent de Raad. Het gaat hier voornamelijk om gremia zonder formele status. Hun handelen kan in veel gevallen worden opgevat als handelen van de organen die gremia in het leven hebben geroepen en de neerslag van dat handelen als neerslag van breed geformuleerde beleidsvoorbereidende handelingen van deze

organen. De Raad adviseert u de actor 'ad hoc commissies, stuurgroepen, projectgroepen, contactgroepen en werkgroepen' en handeling 76 van deze actor uit de lijst te verwijderen.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria

Uit het driehoeksverslag blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur. De Raad constateert dat de formulering van de selectiedoelstelling in het verslag van het driehoeksoverleg afwijkt van die in de ontwerp-lijst, en eveneens van de algemeen gangbare formulering van de doelstelling. Het verslag voegt aan de oorspronkelijke formulering toe dat met het te bewaren materiaal niet alleen de reconstructie mogelijk moet zijn van het handelen van de rijksoverheid op hoofdlijnen, maar ook *van de belangrijkste historisch-maatschappelijke gebeurtenissen en ontwikkelingen, voor zover deze zijn te reconstrueren uit overheidsarchieven*. De Raad zal op deze opvallende, zij het onopvallend gebrachte, wijziging in het selectiebeleid en de consequenties daarvan nader ingaan in deel 2 van zijn advies over erfgoedselectie, dat naar verwachting begin juli 2005 wordt uitgebracht.²

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen

De Raad is er, op basis van het verslag driehoeksoverleg en de ontwerp-lijst die daar het resultaat van is, van overtuigd dat de ontwerp-lijst grotendeels recht doet aan de selectiedoelstelling en in voldoende mate rekening houdt met het cultuurhistorisch belang, het administratieve belang en het belang van de recht- en bewijszoekende burgers. Bij een aantal waarderingen en afwegingen die daaraan ten grondslag liggen, zet hij echter vraagtekens. In de navolgende paragraaf gaat de Raad nader in op zijn bedenkingen.

5. *Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst*

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst gezien. Deze geeft hem aanleiding tot het plaatsen van de hierna volgende opmerkingen.

Uitkomsten driehoeksoverleg niet verwerkt

In het driehoeksoverleg is besloten om de neerslag van de handelingen 21 en 23 voor alle actoren te waarderen met B5. Deze beslissing is echter niet doorgevoerd in de ontwerp-lijst zoals die aan de Raad is voorgelegd. De Raad

---

² *Deel I van het advies is reeds verschenen: Het tekort van het teveel. Over de rijksverantwoordelijkheid voor cultureel erfgoed, rc-2004.01917/2, 7 april 2005.*

adviseert u dat alsnog te doen, maar daarbij wel afspraken te maken over het bewaarniveau, om zo te voorkomen dat dezelfde stukken van dezelfde gremia bij verschillende actoren blijvend worden bewaard.

Handelingen van adviescommissies ad hoc

De ontwerp-lijst bevat een grote hoeveelheid handelingen van een grote hoeveelheid adviescommissies die op specifieke onderwerpen beleidsvoorbereidend werk deden voor de landelijke beleidsbepalende organen. De lijst is op dat punt niet uitputtend, getuige ook het voorkomen van de hiervoor bekritiseerde vangnet-actor en vangnet-handeling. Alle neerslag van deze alle nader en niet nader genoemde actoren wordt voor bewaring voorgedragen.

De Raad stelt vast dat dergelijke commissies allen een adviserende rol hadden. De daadwerkelijke beleidsbepalende keuzes werden elders gemaakt: in de Vergadering en het College van procureurs-generaal of door de minister. In dat licht vraagt de Raad zich af of het bewaren van al deze commissiearchieven noodzakelijk is. De adviezen die zij uitbrachten maken deel uit van de dossiers die de beleidsbepalende organen aanlegden; dossiers die zonder uitzondering voor bewaring worden voorgedragen. De commissiearchieven zelf bevatten wellicht interessant achtergrondmateriaal over de totstandkoming van adviezen, maar ongetwijfeld ook veel ballast. De Raad adviseert u daarom de neerslag van de handeling van deze commissies (24, 25, 29, 30, 32-39, 41-53, 78, 79, 81) te doen vernietigen 10 jaar na de afronding van hun werkzaamheden.

De Raad wijst in dit verband op het feit dat in de inleiding van de ontwerp-lijst ook suggesties worden gedaan voorafspraken over afstemming van bewaarniveaus. De Raad juicht afstemming op dat punt toe, en is van mening dat aanscherping van dergelijke afspraken mogelijk en wenselijk is.

Handelingen van de ressortcommissies

In aansluiting op de vorige opmerking adviseert de Raad om ook de neerslag van de handelingen van de verschillende ressortcommissies (63-70) te doen vernietigen na 10 jaar. De formulering van de handelingen suggereert weliswaar dat die commissies 'beleid formuleren' maar de producten worden niettemin als adviezen betiteld. De Ressortsvergadering zou, op grond van handeling 61, moeten worden opgevat als bewaarniveau voor de eindproducten van de ressortcommissies.

Handelingen met betrekking tot periodieke verslagen

In afwijking van de lijn die over het algemeen in de selectielijsten van rijksoverheidsorganen wordt gehanteerd, worden in deze lijst behalve de jaarverslagen ook maand- en kwartaalverslagen voor bewaring voorgedragen. Het betreft de handelingen 12 en 72. De Raad adviseert u aansluiting te zoeken bij de in andere lijsten gemaakte keuze om maand- en kwartaalverslagen te vernietigen als jaarverslagen voor handen zijn.

Handeling 20: het financieren van (wetenschappelijk) onderzoek betreffende de rechtshandhaving

De termijn die de ontwerp-lijst voorstelt voor deze handeling, is in het licht van zowel de Comptabiliteitswet als de Algemene Wet Rijksbelastingen te kort. De Raad adviseert u voor dergelijke handelingen te kiezen voor een termijn van 7 jaar en daarbij te vermelden dat de termijn in gaat na afsluiting van de rekening.

Handeling 26: het voeren van overleg over het Openbaar Ministerie

De handeling heeft betrekking op en wordt uitgevoerd door de Vergadering van hoofdofficieren van justitie. Dat gremium bestond volgens het rapport institutioneel onderzoek tussen 1950 en 1997; de handeling loopt echter slechts tot 1993. Volgens het rapport stond in dit gremium informatie-uitwisseling centraal. De Raad concludeert op grond daarvan dat bewaring van de neerslag van deze handeling weinig toevoegt en adviseert u de waardering te wijzigen in V 10.

Handeling 56: het verzamelen en bijhouden van kennis op een bepaald deelterrein

Deze handeling van de verschillende expertisecentra van het OM levert neerslag op die voor het OM langdurig van belang zou kunnen zijn. De Raad schat in dat de voorgestelde vernietigingstermijn van 10 jaar te krap bemeten is, en adviseert daar 20 jaar van te maken.

Handeling 58: het houden van toezicht op de krankzinnigengestichten

De Raad is van mening dat deze handeling niet thuishoort in deze ontwerp-lijst. De inleiding op de lijst vermeldt dat de lijst betrekking heeft op de beleidsvorming ten aanzien van het OM en verwijst voor alle uitvoerende handelingen naar de institutionele onderzoeken en selectielijsten op de betreffende beleidsterreinen. De Raad onderschrijft deze afbakening, omdat hij van mening is dat de uitvoerende handelingen het best in hun beleidsterreinspecifieke context gewaardeerd kunnen worden. De Raad adviseert u om handeling 58 uit de lijst van het OM te verwijderen en op te nemen in de selectielijst op het beleidsterrein *Patiëntenzorg*.

Handeling 75: het deelnemen in lokale projecten op het terrein van de rechtshandhaving en veiligheidsbeleid

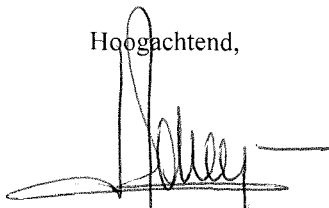
Deze handeling, die de parketten na 1995 uitvoerden, wordt voorgedragen voor vernietiging, in weerwil van de bezwaren van de materiedeskundige daartegen. Ook de Raad acht de neerslag van handeling 75 van belang voor de reconstructie van de hoofdlijnen van het overheidshandelen op dit terrein. De grote reorganisatie van het OM in 1995 had immers twee kanten: enerzijds het versterken van de samenhang door het instellen van landelijke beleidsvormende

organen, anderzijds het benadrukken van de lokale gerichtheid van het rechtshandhavingsbeleid door ook op parketniveau beleidstaken neer te leggen. De Raad is van mening dat handeling 75 voor de reconstructie van die hoofdlijn essentieel is; het is immers de enige handeling van het parket die toegesneden is op de periode na 1995. Hij adviseert u af te zien van de voorgenomen vernietiging van de neerslag van deze handeling en een B-waardering toe te kennen op grond van criterium 5.

6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen voor de periode 1950-2000 met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

C.H. Weeda
Algemeen secretaris